

Een aardse alien

Scène uit 'Lost Astronaut', 2009.

Kunstenaar Alicia Framis (1967) neemt de bezoeker mee naar de toekomst. Met een solopresentatie van haar werk maakt de Rabo Kunstzone zijn museale ambities waar.

Door Chris Reinewald

Enigszins plichtmatig volgen we hoe onze eigen kosmonaut André Kuipers momenteel ergens in de ruimte zweeft. Verder is onze interesse in ruimtevaart gereduceerd tot praktisch nul. Zo niet bij de Catalaans-Nederlandse kunstenaar Alicia Framis. In haar nieuwste project staat de vervreemding van buitenaardse excursies centraal.

Alicia Framis was een tweejarige peuter toen de eerste mensen in 1969 voet op de maan zetten, een vlag hesen en daarbij een mal moonwalkdansje maakten. Maar wat is mal? Veertig jaar daarna liep Framis bloedserieus twee weken in een tweedehands kosmonauten-ruimtepak door New York. Net als David Bowie's Major Tom buiten bereik van Ground control maar dan in andere setting. Framis probeerde tevergeefs een bamimaaltijd te verorberen. Lastig

met een ruimtehalm op. Een aardse alien verdwaald in de grote stad.

De huidige expositie die op dit moment te zien is in de Rabo Kunstzone, 'Daily Future' geheten, is een vervolg hierop. Voor dit werk liep Framis mee met astronauten in opleiding in de woestijn van Utah. Ze liet dit filmen, hetgeen een geserreerde performancevideo opleverde. Verder verzamelde zij aan ruimtevaart gerelateerde kunst- en designobjecten van collega's en 'teste' die uit. In de Rabo Kunstzone zijn enkele daarvan zelfs te koop.

Framis, in 1996 en 1997 opgeleid aan de Rijksakademie, werkt in haar conceptkunst graag met andere mensen om leven en samenleven ter discussie te stellen. Vooral dat coöperatieve element spreekt de Rabobank aan, die haar daarom al sinds de academie volgt. De bank kocht bijvoorbeeld in 1997 een eerste videotape van haar waarop Spanjaarden een menselijke toren vormen op de plaats van het nationaal monument op de Dam, dat op dat moment vanwege restauratie in Duitsland was. Een rake vondst.

Voor een andere film bivakkeerde Framis als dromenbewaakster in een sterrenjurk twaalf uur lang bij eenzame slapers in Amsterdam. In 2003 exposeerde het Nederlandse paviljoen op de Biennale van Venetië Framis' installatie/performance *Anti_Dog* (2002). Daarvoor maakte ze speciale jurken van de ijzersterke vezel twaron die de draagsters moest beschermen tegen agressie, terwijl er tegelijkertijd allerlei beledigingen op de jurk te lezen waren.

Niet ieder idee is even lucide. Zo bevroor ze voor *Secret Strike* het kantoorleven op diverse

werkplekken: in het Van Gogh Museum, Tate Modern in Londen, een textielabriek en — niet toevallig — het prestigieuze hoofdkantoor van de Rabobank in Utrecht.

Daar is nu een groot deel van de hal veranderd in een museumzaal. Haar 'ruimtefilms' zijn er te zien en een vermakelijk schreeuwkamertje, ingericht in een met aardappels en aardappelzakken beklede neuskegel. De piepers hebben uiteraard niets met het heeal van doen, wel met het aardappelmeel dat een 3D-printertje gebruikt om na iedere schreeuw een kommetje uit te braken. Die oerkreet kun je uitleggen als de manier waarop de van god en alles verlaten ruimte- en tijdreiziger zijn existentiële angst van zich af schreeuwt.

Toch mist het werk van Framis de ontroering en diepgang van bijvoorbeeld de thematisch verwante sciencefictionfilm *Solaris* van Tarkovsky (1972). Het is te weinig 22ste-eeuws, het blijven te veel sciencefictionstripverhaal dingetjes zoals die rond 1970 bedacht werden. Lunaire nostalgie. Dat laat onverlet dat menig museum aan deze solo-expositie in de Rabobank een puntje kan zuigen.

&

Alicia Framis

'Daily Future', t/m 31 augustus. Rabobank, Croeselaan 18, Utrecht. Gratis toegang op werkdagen tussen 9 en 19 uur.

Een 3D-printertje gebruikt aardappelmeel om na iedere schreeuw een kom uit te braken